Chesnecopherus, Nils

Afsäyelse schrift, vthi hwilken sanfärdeligen warder ...

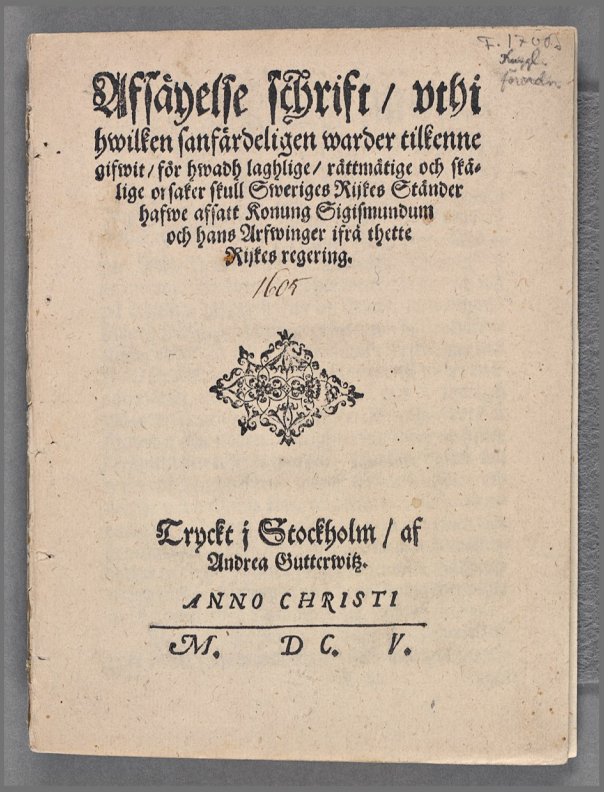

Afsäyelse schrift / vthi
hwilken sanfärdeligen warder tilkenne
gifwit / för hwadh laghlige / rättmätige och skä-
lige orsaker skull Sweriges Rijkes Ständer
hafwe affatt Konung Sigismundum
och hans Arfwinger ifrå thette
Rijkes regering.
1605
Tryckt j Stockholm / af
Andrea Gutterwitz.
ANNO CHRISTI
M. DC. V.

SOT // Råd MfCollijn / R.258

Tillkomstår 1605
Digitaliserad år 2016

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

F. 1700.
Kungl. förordn.

Afsåyelse schrift / vthi hwilken sanfärdeligen warder tilkenne gifwit / för hwadh laghlige / rättmätige och skälige orsaker skull Sweriges Rijkes Ständer hafwe afsatt Konung Sigismundum och hans Arfwinger ifrå thette Rijkes regering.

1605

Tryckt j Stockholm / af
Andrea Gutterwitz.

ANNO CHRISTI

M. DC. V.

KÖNIGLICHE BIBLIOTHEK

Sigismunde

Konung vthi Påland/ Storfurste til Littowen/ &c. Wij efterskrefne Sweriges Rijkes Rådh och Ständer/ Grefwer/ Frijherrer/ Biscoper/ Adel/ Prästerskap/ Krijgzbefåhl/ Borgerskap och menige Almoge/ låte Edher wette/ At ändoch wij på åtskillige tijdher hafwe af Trycket låtit vthgå/ hwadh skälige och laghlige orsaker wij hafwe haft at affåye edher och edher efterkomande Arfwinger ifrå thette Rijkes regering. Dochlijkwål til meere wår rättmätige endtskyldning/ och på thet J ändtligh måge wette/ at j intet vthaf thette Rijket hafwe til at förmode/ eller någon Rättigheet skal edher nu heller j framtijdhen tilstadt warda. Therföre hafwe wij welet edher medh thenne wår Skrifwelse besökie/ och bredhe widh thenne korte författadhe orsaker än ytterligare j längden om alle saker heela werlden låte kunnig wara/ at j sielfwe och ingen annan är wållende ther til/ j thet j hafwe följdt edher onde Rådhgifweres rådh/ och at ingen annan är skyldig ther vthi/ at j åre komne ifrå Land och Folck/ vthan j sielfwe.

Förty til thet Förste/ Droge j frå edhert Arfrijke til ett fremmande Wahlrijke/ menige Sweri-

ges Rijkes Ständer aldeles oåtsport. Och ändoch några Swenske män wore vthi edhert föllie/ så ware the samme då mest rådhande och regerande/ som edher til samma reese styrt hafwe / och hafwe warit wällende til edher / theres ägen och fleres förderf och blodz vthgiutelse/ såsom een tijdh lång vthi wårt Fädhernesland hafwer oppåstått/ och icke än nu ändat är.

Til thet Andra / När edher salige HerFadher (höghlofligh j åminnelse) war skild frå thenne werlden / då blefwen j genom een anseenligh *Legation* af wår nådige Herre och nu vthkoradhe Konung sampt af oss samptlige fordret hijt in j Rijket/ til at annamme Sweriges Crone/ doch så / at j först skulle försäkra oss om wår Christelige Religion och edher Fadher Fadhers Testamente/ thet j dochlijkwäl intet göre wele / vthan begofwe edher hijt in j Rijket/ och hadhe medh edher Påwens *Legat*, wår argeste bådhe lijfs och ståls Fiende / then alzintet hadhe hår til at göre / vthan practicerade på Sweriges Rijkes förderf och vndergång. Ther af följde sådan frucht / at edhert medhafwande Polenske föllie medh wåld och wälde begrofwe theres dödhe j Closterkyrkian på Grämunkeholm / skamfäradhe några Kyrkiones personer / sloge op Predikestolen/ och lott een *Iesuit* hålle ther Kyrkietiensten och Lijkpredikan / thet ingen Swensk j Påland hafwer tilbudit/

budik / mykit mindre blifwit efterlåtit. Hwilket ther medh kan bewijses / at några edhre förnempste Swenske hoftienare af godh gammal / anseenligh slächte och härkompst / som äre blefne dödhe vthi Påland / icke hafwe mått niute ther theres lägerstadh / vthan ther the ellies skulle komme j Kyrkie eller Kyrkiegårdh / måtte the förskickes til Dantzigk. När nu sådan wåldzwerken / som vthi Closterkyrkian skedde / för edher blef klagat / hafwe j icke eens låtit see thet j ther til / thet ringeste mißhagh hafwe haft / fast mindre låtit föllie något straf ther oppå.

Til thet Tridie / Danseedt at j komme hijt in j Rijket / som förbemält är / Så wille dochlijkwål Rijkens Ständer icke samtyckie / at j skulle annamme then Konungligh Crone / för än j them / efter theres skälige och laghlige begåren / hadhe försäkret på theres Christelige Religion / Konung Gustafs (höghlofligh j åminnelse) Testamente / Sweriges Lagh och alle wälfängne Privilegier. Ther oppå wij för edher Kröning vthi samfälte Sex weker / på thet högste drefwe och arbetadhe / och j förewende then eene fåfenge endtskyldningen efter then andra / och när j då seent om sidher ther til beiakadhe / och edher Eedh och försäkring ther oppå giorde / då skedde thet medh then Redheligheet / som Papisterne plåge bruke / efter *Concilij Constantiensis Regula*, som giordes vnder *Pontifice Martino Quinto*, Åhr &c. 1431.

Hwilken så lydher: *Hæreticis & infidelibus non est ser-vanda fides.* Ty at then förſäkring ſkedde medh ſådant opſåt / gofwe nogſampt the handlingar tilkenna / ſom efter Kröningen hadhes förhänder / och elliest ſigh hafwe förlupedh / ſåſom war medh thet / at j efter Kröningen droge hädhan af Rijket / j liſke måtte Ständerne oåtſport / och lott ingen wiſs Regementz ordning efter edher / vthan emoot Eedh och löfte ſatte een oppenbar Papiſt / Grefwe Erich til Wiſingzborgh / til Städthållare öfwer Cronones förnempſte Slott och Stadh / Stockholm / och vthi ſå måtte framdrogh för:de Städthållare för edher Fadherbrodher / hwilken icke nykit fiermer war ifrå thenne Rijkſens regering / än j ſielfwe / hwar H: M: elliest ſielff hadhe welet tage ther widh / efter thet tilbudh ſom högb:te H: K: M: af menige Rijkſens Ständer (då the edher genwördigheet om theres förſäkring förnumme) vthi Vpſala bödz / thens rådh j doch j ſynnerheet / efter edher giorde Eedh / löfte och tilſägnelſe / fram för alla andra hadhe bordt bruke. Och j then ſtadhen j vthi edher Kröning ſwore / at j wele hålle oſſ widh Sweriges Lagh / ther vthi j ſynnerheet / Kyrkie / huus och heemfridh begripes / då tilſtadde j edher Papiſter aldeles oneſſte annan reeſe wåldſambligen opſlå förb:te Cloſterkyrkie / ther af ſigh ett merckeligit oplop och blodhbadh lätteligen hadhe kunnat förorſake / hwar thet elliest

af an-

af andra Personer (och icke af edher) hadhe blifwit afskaffat och förhindrat.

Til thet Fierde / Lott j efter edher här j Rijket een hoop *Iesuiter*, hwilke oppenbarligen hadhe theres wilfarande Päweske Religions *exercitia*, bådhe j Stockholms Slotzkyrkie / såsom och j thet huus / thet j sielf hadhe köpt och korat til een Papistisk kyrkie vthi Stadhen. Theslikest på Drotningholm och j Wastena Kloster / då edher doch icke meere war losgifwit än at j måtte hafwe edhert Cappel här j Rijket / så länge j här personlig stadde wore och icke elliest.

Til thet Fempte / Hafwe j på thet höghste beflijtat edher / at göre til intet Suderköpingz afskedh och Beslwt / thet doch ländadhe edher til thet bäste / och grundadhe sigh på edher ägen Eedh och förplichtelse / och blef allene til then ände oprättat / at thet vthi edher / så wäl när / som fråwaru / skulle ware edhert Regemente til större hielp och bijständh.

Til thet Siette / Affyndradhe j Finland ifrå Sweriges Crone / och opäggiadhe the Finske / at the skulle oppentlig läggie sigh op emoot förb:te Beslwt.

Til thet Siunde / Förbödhe j twert emoot Rijkens vhrminnes Frijheet och Privilegier / at här j Swerige vthi edher fråwaru inge Rijksdagher heller Mötte hålles måtte. Såsom och vthi een fremmande *Iurisdiction* genom edher vthskickadhe Hans Fellerman / lotte arrestera Swenske mäns Skep och godz / them til skadhe och Rijket til spätt och wanähre.

Til

Til thet Ottonde / Tilstadde j edhre Städthållare och Öfwerste j Finland / at jemmerligen mörde och ihiälslå een oskyeligh hoop af edhre ägne / arme / Skattskyllige meenlöse undersåter / hwilkes blodh än roper hempd j himmelen öfwer edher / och öfwer alle them / ther til hafwe rådh gifwit. Och j then stadhen / j på edhert Konunglige kall och Embetes wägne / på thet högste och alfwarligeste hadhe bordt låte straffa samma Mördare / hafwe j them genom edher gunstige och nådighe skrifwelse för sådanne berömmelige manlige gerninger på thet flijteligeste betackat.

Til thet Nijonde / Begäredhe j genom edher uthskickadhe Samuel Laski / at Sweriges Rijkes Skepsflåta måtte blifwa öfwerantwardat föreskrefne edhert Sendebudh / then doch icke war een Swensk / uthan een Pålack / heele Rijket til föracht / lijka såsom een Swensk man icke skulle finnes / then Sweriges Rijkes *Armada* kunne ombetroos / uthan een uthländsk. Allenast för then orsaak skull / at j måtte afhände Sweriges Krone ett sådant och medh the bäste Clenod / på thet j theste bättre kunne ställe edhert fiendtlige förehafwende j wärcket.

Til thet Tijonde / Är nogsampt til at see och aftaga / medh hwadh kärleck j hafwe warit edher Fosterland och trogne undersåter bewägen / at j then stadhen / edher efter andre loflige Konungers bruk och sedh-

och sedhwenie / hadhe bordt ramme och wrette alles theres gagn och bäste j then dyyr tijdh / medh hwilken Gudh hade besökt thette / så wäl som flere omliggiande Land och Konugerijker / Då hafwe j ther twert emoot låtit förhindra och förbiude them all nödhtorftigh tilförning / bådhe vthan och innan Rijkes / så at then eene Landzänden icke skulle kom̃e then andre til hielp och vndsätning / hwilket j lotte vthrätta genom Steen Bancer och Lindorm Bonde / både j Finland och j Lifland. Och altså förorsakat många menniskiors lijflat / och för then orsaak skull allene / at j theste bättre kuñe twinge Sweriges Rijkes inbyggiare / til at wedhertage edher falske Afgudiske Religion.

Til thet Elloste / Hafwe j giordt Sweriges Krone een merckeligh skadhe medh the *Legationer*, som j til Danmarck och annorstädhes hafwe haft / Serdeles medh thet j hafwe giftwit the Danske häfd på Sweriges Rijkes eenskylte Sköldemärckie / tre Croner / ther til j doch ingen macht hadhe / efter edher Her Fadhers och edher ordning och förskrifning / twert emoot thet Stetiniske fördraget och flere Afhandlinger och Beslwt / begge Rijkerne emellan giorde och oprättadhe.

Til thet Tolfte / Danseedt at alle Ständerne skrefwe edher til medh een benämd Tycke Larsson / ifrå then Rijksdagh / som stodh *Anno &c.* 1600. vthi Wastena / at efter j hadhe j sinnet besökie edhert Arfkonunge Rijke / j då wille komma

som een trygger och trogen Konung/ the wille edher j lijke måtte såsom trogne och rättrådige vndersåter vndfånge. Ther oppå the och begåradhe edher skriftelige *Resolution*. Fölgde dochlijkwål inge Swar ther oppå/ vthan j droge til Calmarne medh een wålbestålt Krijgzmacht/ och ändoch edher ther portar och dörar stodhe öpne/ toge j dochlijkwål emoot Konunglige gifne bref och Segel/ til förste tacksåyelse Befalningzmännerne thersammestädhes fångne/ them til Marieborgh fängsligh förskickadhe/ och j een rum tijdh j hårde och oförtiente fängelse förhöllo och plågadhe.

Til thet Trettonde/ Gofwe j Grefwe Gustaf Brahe een Fulmacht/ för än j droge från Calmarne til Stegeborgh/ at hwar han kunne finne några af wår nådige Herres och nu vthkoradhe Konungs tienare/ heller the medh H: K: M: eense wore/ och wille hålle öfwer edher giorde Eedh och löfte/ och hwar the icke godhwilleligen wille gifwa sigh/ då skulle man handla medh them såsom medh oppenbare Fiender. Om thet är at låte hwar och een komma til ett laghligit förhöör/ och niute huus och heemfridh/ som j lofwet hafwe/ må hwar Ehrligh opartijsk man dömme om.

Til thet Fiortonde/ Synes wål här vthaf/ hwadh edhert opsåt hafwer warit/ j thet j lotte förskicke een heel hoop Fridzbref hijt in j Rijket/ til ett

tekn/

tekn / at hwilke them hadhe / skole bliswa förskonte / Men medh the andre skole handlas / ther j ellieft machten kunne bekomma / efter edher ägen wilie och behagh.

Til thet Femptonde / Haswe j förskriswit Finskt och Liflandz krijgzfolck hijt in j Rijket / at the bredhe widh thet fremmande / som j hijt in medh edher hadhe / oförskylt skulle öfwerfalla wår nådigeste Herre och vthkoradhe Konung och edhre trogne Män / Sweriges Rijkes inbyggiare och alle them / som icke wille bijplichte edhert orättwijse och blodhgirige förehafwande / j then mening / at j medh them wille stärckie edher Krijgzmacht / och fulföllie edhert fiendtlige opsåt emoot oss samptlige.

Til thet Sextonde / Droge j medh samma edher Krijgzmacht ifrå Calmarne til Stegeborgh / ther j bådhe medh budh och bref af wår nådigeste Herre och vthkoradhe Konung / såsom och af oss samptlige / som då hoos H: K: M: stadde wore / på tilbörligit sätt bleswe besökt / och på thet flijteligeste / ödmiukeligeste och vnderdånigeste bidin / at j icke wille så fiendtligh tage sakerne före / vthan läggie nedher wapn och wärie / och late all twistigheet komme til ett laghligit förhöör / efter som then *Relation*, om hwilken vthi Ingången bliswer förmält / wijdhare innehåller och vthwijser. Hwilken förmaning doch intet kunne gälle / vthan alle Christelige

medhel vthaf edher blefwe vthslagne. Ty Marggref Edwart blef tilstadt at skiute ifrå Stegeborgh Slott på wårt folck vthi een sålighdagh / twert emoot ale Christet foleks sedh och bruk. Gofwe j och så jemwål befallning vth / at Jören Farensbeck skulle om nattetijdh öffuerfalle wår nådigeste Herre och Konung / och kom på thet sidste saken / genom edher och edhre Rådhgifwares wållen så wijdt / at Swenske mån emoot theres wilie / måtte grijpe til wapn och wårie / emoot edhert wåldsamblige förehafwande / ther egenom mången tapper Man satte lijfwet til / och edhert frembmande folck thet meste och bäste blef j loppet.

Til thet Siuttonde / När j säge thet edhert folck war slagit / och j medh wåld intet kunne vthrätta / begäredhe j at inlåte edher vthi handel medh wår nådigeste Herre och Konung / thet H: K: M: gerne sågh / och fast heller hadhe önskat thet samma måtte warit skeedt / förr än saken til sådan fiendtligh handgrep hadhe kommit. Ther oppå sedhan ett Fördragh oprättat blef och wijste lagdt / at hwilken parten som ifrå samma Fördragh weeke / then skulle Rijkzens Ständer ingen hörsamheet heller lydhne bewijse / vthan falle then bij / som widh Fördraget blefwe. Men j achtadhe samme edher Förskrifning så mykit som edher förre giorde Eedh / och hölle thet tene lijka som thet andra. Ty j then stadhen edher

hadhe

hadhe bordt dragha til Stockholm / och här laghligen saken vthföre / wende j edher reese til Calmarne / och sedhan ytterligare åt Dantzigk / och toge medh edher een deel af Rijkzens Skep och Skytt / och j så måtte lefde vndersåterne (hwilke j vnder fridhsamligit fagert skeen brachte på edher sidhe) aldeles tröstlöse och j störste lijfsfara / ther H: K: M: elliest hadhe welet stått på högste Rätten / thet H: K: M: lijfwål af fridhälskande natur och inplantadhe mildheet icke giorde.

Til thet Adertonde / Besatte j vthi edher afresande Calmarne befästning medh fremande Krijgzfolck / hwilken the / icke Sweriges / vthan then Polenske Crone til bäste skulle innehafwe och försware.

Til thet Nittonde / Andoch j emoot edhert löfte och förskrifning droge hädhan af Rijket / som tilförrenne är gifwit tilkenna / och wij therföre wäl hadhe haft orsaak icke til at besökie edher ytterligare medh någon skrifwelse. Dochlijkwäl til öfwerflodh skrefwe wij på åtskillige tijdher edher til / at j skulle sende edher Son hijt in / at han vthi wår Religion / tungemål och sedher måtte blifwa opfödd / då hadhe wij welet annammat honom för wår Herre och Konung. Men j hafwe icke achtat oss så wärdige / at j oss ther oppå een gång hafwe welet sware / vthan een af them / som wårt bref til edher förde / låtit kasta j j torn och hächtelse / twert emoot Christet och Hedniskt bruk.

Til thet Tiugunde / Hafwe j förskicket medh gamble Casper Thisenhuus fremmande Krijgzfolck in j Finland/til at göre the oprörijske Finnar bijstånd emoot Sweriges Krone.

Til thet Förste och Tiugunde / Hafwe j låtit löpe några Skep genom Öresund / til at förraska Elfzborgh befästning / meere then Polenske / än then Swenske Krone til bäste.

Til thet Andra och Tiugunde / Hafwe j låtit medh samma edher Skepsflåta på Danske strömmer / skösle några Sweriges inbyggiare / them til störste skadhe och affaknat.

Til thet Tridie och Tiugunde / Hafwe j på åtskillige tijdher skammeligen bortgifwit / twert emoot then förskrifning j edher salige HerFadher Konung Jahan (högloſligh j åminnelse) bådhe förr och sedhan j komme til then Polenske Krone / giorde / then Rättigheet Sweriges Krone hafwer til thet Förstendömmet Estland / oanseedt at ther oppå så mykit wändt är / och så mången tapper Swensk man therföre hafwer most satt lijfwet til.

Til thet Fierde och Tiugunde / Hafwe j bortgifwit Kexholm förr än Korßkyſningen är skedd / Sweriges Rijke til störste *præiudicium* och förfång.

Til thet Fempte och Tiugunde / Hafwe j medh een hoop Förrådare sendt hijt in j Rijket edhre skamlöse prentadhe Smädheskrifter / fulle medh hoot och

vnd-

vndsäyelser. Ther medh först til at förolempe wår nådigeste Herres och Konungs och wårt godhe nampn och rychte / och sedhan ytterligare til at opwäckie ett nytt blodhbadh / och göre Ständerne skilachtige.

Til thet Siette och Tiugunde / Hafwe j låtit vthrope wår nådigeste Herre och Konung för edher Fiende / och opmane alt thet folck / som j vthi Lifland hadhe / at the skulle göre sigh färdige *contra Carolum*. Såsom och sendt them til hielp een hoop Pålackar och Littower / hwilke skulle intage Sweriges Rijkes befästninger / vthi föreskrefne Estlandh.

ALL ett Beslwt / är af thesse optalde orsaker til at see och förnimme / at alt edhert opsät hafwer ländt oss Sweriges Rijkes inbyggiare til spått och förklenring / och til förderf och vndergång / bådhe j Andelige och lekammelige måtte. Hwarföre wij och nu här medh til thet Sidste och ytterste wele hafwe oss aldeles sagdt ifrå edhert och edhre barns och efterkommandes Regemente / och opsagdt edher och them wår Eedh / huldskap / trooskap och manskap / ther medh wij hafwe warit edher förbundne / Althenstund j / som nu bemält är / är weken ifrå Eedh / löfte och all then kärleek / som een Christen Öfwerheet hadhe borde hafwe emoot sine trogne vndersåter / och sielf skildt edher ifrå oss / och icke wij oss ifrå edher. Och hafwe wij ther twert emoot vthkorat / annammat och tagit oss een annan Herre och Öfwerheet / hwilken theßförvthan icke allenast efter Arffföreningen til thette Rijket är berättiget / vthan jemwäl och för H: K: M:s påfödde dygder / mandom och thet trogne biistånd H: K: M: hafwer oss giordt / och för then omwårdnat H: K: M: hafwer haft för me-

menige

nige Sweriges Rikjes wälferdh / och j wår störste wedhermödhe och anfechtning / medh rådh och skelfwe gerninger / förswarat oss för edher slendtligh tilsätning / och Påwens sampt hans skadhelige anhangz illistige Practiker och Stämplinger. Och efter H: K: M:s dödhelige afgång (ther medh doch Gudh then aldrehögste mildeligen werdiges länge fördröye) H: K: M:s ächte mans Arfwinger / man efter man / aldeles efter then Arfförening och innehåld och lydhelse / såsom vthi Linköping / Anno &c. 1600. oprättat / och sedhan vthi Norköping / Åhr 1604. confirmeret och stadfäst blef: Men edher heller edhre efterkommande aldrigh / ther til j för många orsaker hafwe giswit / af hwilke een part äre här opräknadhe / och än ytterligare här efter skole warde vthförligare tilkenna gifne. Och ther antingen Wäler heller andre kunne finnes / the edher vthi edhert förehafwande wille biplichte / och ynderstå sigh för then orsaak skull emoot oss och thette Konungerijke wäldsambligen företaga / på thet the edher heller edhre Arfwinger til thette Rijkes regering igen inträngia wille / då skole the här medh fulkommeligen wette / at wij hwarken af edher heller edhre affödhe någon tijdh meere wette wille / vthan sampt och synnerligen (näst Gudz hielp) beflijte oss om / at göre edher och them mootstånd bådhe til land och watn efter wår ytterste förmögenheet. Och twifle intet at Gudh then aldrehögste / som een rättwijs Dommare (hwilken här til dagz nådigest hafwer giswit Swenske man modh och macht til at förswara sigh för sådanne sfendtlige tilsätningar) än nu thet samme här efter ytterligare görandes warder.

Här efter j hafwe edher fulkommeligen at rät[illegible]

Datum Stockholm / then 17. Iunij, Åhr &c. 1605.